

ŚMIERĆ ALBO ZWYCIĘSTWO! – 1794

JOANNA WODOWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Ewa Skrzywanek
dr Beata Rola
Jan Bielecki
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak

Redakcja językowa i korekta - Editio

Projekt graficzny i projekt okładki - Editio

Skład i redakcja techniczna - Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Śmierć albo zwycięstwo! – 1794

Klasa:

II

Miejsce:

pracownia wyposażona w komputery z dostępem do Internetu dla każdej grupy

Czas:

2 x 45 minut

Cele

Cel ogólny: przedstawienie genezy i przebiegu powstania kościuszkowskiego z uwzględnieniem roli naczelnika i innych przywódców.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- omawia przyczyny, przebieg i następstwa insurekcji 1794 r.;
- zna dokonania dowódców insurekcji: Tadeusza Kościuszki, Antoniego Madalińskiego, Jakuba Jasińskiego, Jana Kilińskiego, Jana Henryka Dąbrowskiego;
- rozpoznaje i krytycznie analizuje teksty źródłowe aktowe, opisowe i normatywne;
- selekcjonuje i hierarchizuje informacje, tworząc problemową narrację historyczną;
- wskazuje przyczyny i następstwa insurekcji (SPE).

Środki dydaktyczne:

- teksty źródłowe zawarte w pakiecie *Tadeusz Kościuszko* w zakładce *Słownik cytatów* w zasobach Muzeum Historii Polski (www.kosciuszko.muzhp.pl, dostęp 19.11.2018 r.);
- mapy (w tym interaktywne) i atlasy historyczne.

Metody, techniki i formy:

- praca z tekstami źródłowymi i mapą, dyskusja, praca w grupie;
- inne metody do wyboru przez grupy, do zaprezentowania efektów swojej pracy np. w formie gałązki logicznej, mapy mentalnej, trójkąta.

Uwagi: Pracą domową uczniów jest powtórzenie wiadomości wyniesionych ze szkoły podstawowej (wymaganie XVII.2: przedstawia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego).

Przebieg lekcji

Część wstępna:

Umieszczenie powstania 1794 r. w czasie i przestrzeni, przypomnienie wydarzeń poprzedzających oraz przyczyn zorganizowania insurekcji.

Insurekcja 1794 r.

Uczniowie w 4–5-osobowych zespołach przygotowują w dowolnej formie relację z przebiegu powstania w oparciu o źródła z pakietu *Tadeusz Kościuszko*. W trakcie pracy wspierają się mapami i atlasami.

Grupy prezentują swój punkt widzenia na przebieg insurekcji (w pakiecie znajduje się ponad 20 tekstów, każda grupa samodzielnie dokonuje selekcji). Po prezentacjach dyskusja wokół pytań kluczowych: Czy musieliśmy ponieść klęskę? Dlaczego przegraliśmy? Jaką rolę odegrali poszczególni dowódcy? Dlaczego potomni uczynili z Kościuszki postać pomnikową?

Część podsumowująca:

Dyskusja wokół hasła: śmierć albo zwycięstwo! – patriotyzm to heroizm czy szaleństwo?

Komentarz metodyczny

Dokonując podziału na grupy, nauczyciel uwzględnia inteligencje wielorakie, aby uczeń ze SPE miał szansę zaistnienia dzięki swoim predyspozycjom (dodatkowo otrzymuje kartę czytania wg 5 kroków). Pracując w zespole, uczniowie ćwiczą umiejętności ponadprzedmiotowe, kształtują kompetencje społeczne, obywatelskie, informatyczne, rozwijają umiejętność uczenia się, komunikowania w języku polskim. Ocenie prezentacji grup podlega: jakość merytoryczna, sposób prezentacji, zachowana logika wypowiedzi. Ucznia ze SPE należy ocenić, uwzględniając jego predyspozycje, zaangażowanie i wysiłek włożony w pracę zespołu.

Zajęcia kończą się ewaluacją w formie niedokończonego zdania: dziś zrozumiałam/zrozumiałem...